

[Ministeren for udviklingsbistand]

Med disse ord vil jeg gerne på regeringens vegne åbne debatten om Danmarks Øststøtte. Jeg håber, at der vil komme meget konstruktive indlæg, så vi i fællesskab kan sikre, at regeringens planer om en mere effektiv og synlig Øststøtte vil blive udmøntet til gavn for såvel modtagerlandene i Central- og Østeuropa som Danmark og ikke mindst dansk erhvervsliv både nu og på længere sigt med hele omstillingen også i Danmark frem til år 2000.

Forhandling

Lotte Henriksen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for besvarelsen og indholdet.

Efter et besøg i Polen i denne uge sammen med flere folketingskollegaer er det endnu en gang konstateret, at euforien fra de historiske efterårsdage i 1989 har lagt sig. Hverdagens barske realitet har vist sit ansigt. Problemerne med at få samfundets økonomi og befolkningens ønsker til at hænge sammen er ikke så let løst, som vi kunne ønske.

De støtteordninger, vi hidtil har haft, blev skabt i denne historiske rus. Danmark måtte naturligvis som andre lande være på banen til hjælp for østeuropæerne og til gavn for os selv.

Siden er Øststøtteordningerne blevet kritiseret for at være uoverskuelige og usammenhængende uden koordineret indsats – en reel kritik, der har været helt på sin plads. Brugere af ordningerne og de, støtten skal komme til gavn, har naturligvis gjort nogle konkrete erfaringer, der nu må udmøntes.

Reformer er mange ting. Polakkerne siger, at de har lært, at de kan lave fiskesuppe af fisk, men ikke, hvordan de kan lave fisk af fiskesuppe.

Ministeren for udviklingsbistand har redegjort for, at der med den nye struktur er skabt overblik og forenkling, at indsatsen fremover vil blive koordineret, og at ordningerne er forbedret. Det er godt, for Øststøtten har en høj prioritering i Danmark i dag, 2,35 mia. kr. er målet i 1994. Det udgør ca. 0,35 pct. af bruttonationalproduktet. Der er behov for den øgede økonomiske indsats, der naturligvis så har nødvendiggjort den tiltrængte forenkling og opstramning.

Når vi prioriterer støtte til Østeuropa så højt, er det også af hensyn til os selv. En støtte

til udvikling af demokratier i vore nabolande mindsker faren for at få totalitære genboer. En styrkelse af stabilitet og fredelig sameksistens mindsker de sikkerhedspolitiske spændinger. En mindselse af den grænseoverskridende luft- og vandforurening forbedrer også det danske miljø. Samtidig betyder selvforsyning og social sikkerhed i Øst også mindre risiko for folkevandringer.

Men det er ikke det, der siges. De generelle målsætninger for Øststøtteindsatsen i dag er at støtte reform- og demokratiseringsprocessen i Central- og Østeuropa, at styrke det økonomiske samarbejde, at fremskynde erhvervsmæssig udvikling, at bistå med miljøforbedringer, samtidig med at støtten afspejler modtagerlandenes behov og bidrager til en bæredygtig udvikling, at der opnås størst mulig spredningseffekt og medfinansiering også fra internationale finansieringskilder, at dansk erhvervsliv indtages med erfaring og ekspertise, og at Østersølandene prioriteres højest.

Disse målsætninger må netop opfattes som generelle. Der er dog to hovedprioriteringer, som er klare, og som Socialdemokratiet fuldt ud støtter: miljøet og erhvervsstøtten. Det skal jeg vende tilbage til senere.

Jeg tror, at der i løbet af nogle år vil vise sig behov for yderligere at præcisere nogle hovedpunkter i Øststøtten. I bistanden for udviklingslandene er det lykkedes for Folketinget at prioritere seks punkter for udviklingsbistanden. Hvilke områder der ud over miljø og erhvervsstøtte skal prioriteres til Østeuropa, vil fremtiden vise, men inden da vil der være behov for en bedre vidensopsamling og evaluering af projekterne.

Som allerede nævnt er vi i Socialdemokratiet glade for den miljømæssige prioritering i Øststøtteindsatsen også af hensyn til faren for udslip fra a-kraft-værkerne. Vi finder det positivt, at miljøindsatsen er væsentligt forøget. Hidtil er 60-70 pct. af miljøstøtteordningerne gået til lønomkostninger til danske rådgivere, men nu gives der yderligere mulighed for udstyrsleverancer og ikke mindst etablering af demonstrationsanlæg.

Inden for miljø- og energisektoren er Danmark på forkant med udviklingen. Vi har gode muligheder for fortsat udvikling af miljøteknologi og -viden, og med en målrettet dansk indsats vil vi kunne hjælpe danske virksomheder